

Bożena Bryńczak, Agnieszka Martyniuk

Zwola, st. 1, gm. Miastków Kościelny,
woj. siedleckie, AZP 64-74/1

Informator Archeologiczny : badania 31, 226-227

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Wyniki badań zostaną opublikowane.
Badania będą kontynuowane.

Zakroczym, ul. Parowa Warszawska i ul. Starostwo, gm. loco, woj. warszawskie - patrz: okres nowożytny

ZWOLA, st. 1, gm. Miastków Kościelny, woj. siedleckie, AZP 64-74/1

- grodzisko wczesnośredniowieczne (XI w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone we wrześniu przez mgr mgr Bożenę Bryńczak i Agnieszkę Martyniuk (PSOZ w Siedlcach). Finansowane przez PSOZ. Przebadano powierzchnię 9 m².

Stanowisko odkryte było już w XIX wieku. Dotychczasowe badania to:

1. 1958 weryfikacyjne i inwentaryzacyjne (A. Niewęgłowski),
2. 1967 sondażowe wykopaliskowe ZPAA (L. Paderewska)
3. 1996 dokumentujące zniszczenia wałów (B. Bryńczak, A. Martyniuk)
4. 1997 ratownicze wykopaliskowe (B. Bryńczak, A. Martyniuk)

Celem badań było rozpoznanie częściowo zniszczonych, spalonych pozostałości drewnianych umocnień wału zewnętrznego, oraz pobranie próbek drewna do analizy dendrochronologicznej. Podjęto się również przeprowadzić prace zabezpieczające zniszczony fragment wału zewnętrznego w miejscu badań, poprzez podsypywanie i odarniowanie

Podczas ratowniczych badań wykopaliskowych odsłonięto na obszarze o powierzchni 9 m² spalone elementy konstrukcji drewnianych oraz konstrukcję kamienną ze starszej fazy użytkowania grodziska. Badane pozostałości zlokalizowane były w północno-zachodniej części grodziska, na wewnętrznym skłonie wału II (zewnętrznego), częściowo zniszczonego wybiórką. W opisywanej partii grodziska wał obniżał się i miał pierwotnie „półksiężycowaty” kształt, tu należy prawdopodobnie lokalizować jedno z wejść na teren grodziska.

Spalone konstrukcje drewniane wystąpiły w wykopie na długości 3 m i ich pozostałości widoczne były w części zniszczonej wału jeszcze na odcinku 2,20 m, łącznie miały więc długość 5,20 m wzdłuż wewnętrznego skłonu wału. Wyodrębnione elementy konstrukcji drewnianych i kamiennych zalegały na głębokości od 0,15 do 1,24 m poniżej współczesnej powierzchni wewnętrznego skłonu wału. Badania wału objęły tylko obszar do poziomu spągu konstrukcji drewnianych.

Odsłonięte elementy drewniane i zalegające pomiędzy nimi kamienie uległy zniszczeniu w wyniku pożaru, który spowodował ich zawalenie.

Podczas badań wydzielono dwa poziomy spalonych konstrukcji drewnianych. Składały się one z belek długości od 0,31 m do 1,88 m, o średnicach 0,12-0,18 m, oraz desek pierwotnie długości około 4,5-5 m, szerokości od 0,20 do 0,24 m i grubości około 3 cm.

Wstępna próba rekonstrukcji budowy umocnienia drewniano-kamienno-ziemnego przedstawia się następująco;

Po usypaniu wału z piasku i gliny został na jego wału ułożony płaszcz kamienny, który od strony wewnętrznego skłonu zakończono poziomo ułożonymi deskami. Deski prawdopodobnie pierwotnie tworzyły rodzaj ściany. W wykopie odsłonięto łącznie 10 desek, łączna wysokość ściany przed zawaleniem mogła wynosić około 2 metrów. Nie stwierdzono śladów łączenia desek.

Ułożenie belek wskazuje, iż pierwotnie prawdopodobnie mocowały one ścianę z desek w południowej części konstrukcji z obu stron. W wyniku pożaru osunęły się, najpierw belki zgrupowane w rogu S/W wykopu, (poziom II konstrukcji), na nie spadły deski, których końcówki przykryły kolejne belki (poziom I konstrukcji). W obrębie wykopu brak śladów pierwotnego ułożenia belek. Ich końce są najczęściej zaokrąglone – prawdopodobnie nie były wbijane.

Trudna do interpretacji jest rola kamieni licznie występujących przede wszystkim pomiędzy belkami. Noszą one ślady przepalenia. Nie wystąpiły w układzie uporządkowanym. Mogły stanowić elementy mocujące konstrukcję z desek i belek i zawaliły się razem z nimi, lub dostały się pomiędzy

zniszczone, bardzo gorące elementy podczas zasypywania ich piaskiem, który w kontakcie z gorącymi elementami uległ spieczeniu.

Następnie wał podwyższono warstwą piasku, na której ułożono drugi, bardziej luźny płaszcz kamienny, po czym kamienie przysypano warstwą piasku o miąższości 10-30 cm.

Materiały i dokumentacja znajdują się w PSOZ w Siedlcach.

Wyniki badań zostaną opublikowane w Wiadomościach Archeologicznych.

Żagań, st. 29, gm. loco, woj. zielonogórskie - patrz: późne średniowiecze

Żukówka, st. 1, gm. Sochaczew, woj. skierniewickie - patrz: środkowa i późna epoka brązu